

Voorzitter, hier staat een trotse, tevreden fractievoorzitter. En dat ben ik omdat er volgens de fractie van D66 een fantastische begroting voorligt waarin we veel van onze idealen terugvinden én veel van de ambities uit het coalitieakkoord vertaald zien. Het college zet in op wat ook voor ons zéér belangrijke (kern)thema's zijn: een thuis voor iedereen, een duurzame toekomst en kansengelijkheid/ inclusiviteit. Hier wordt als vierde thema, bestaanszekerheid, aan toegevoegd.

Financieel staat de gemeente er goed voor en door verstandige keuzes hebben we voldoende vet op de botten, kan er flink geïnvesteerd worden én is er ruimte voor verdere invulling van de plannen bij de perspectiefnota 2024.

Dat neemt niet weg dat er ook grote uitdagingen zijn: de oorlog in Oekraïne zorgt voor torenhoge rekeningen voor energie en boodschappen en daardoor hebben steeds meer mensen moeite de eindjes aan elkaar te knopen. En hoewel ook wij het liefst zo snel mogelijk, zoveel mogelijk huizen bouwen zorgt de stikstofuitspraak van de hoogste rechter in ons land voor vertraging. Want de natuur in ons land is er slecht aan toe. En dat we op 1 november zonder jas op het terras kunnen zitten zegt ook echt iets over de actualiteit en urgentie van de klimaatcrisis.

Al die grote, complexe opgaven stellen ons voor grote uitdagingen en vragen om daadkrachtig bestuur, duidelijke keuzes én verbinding. Voorzitter, wat ons betreft heeft het college met deze begroting de juiste toon en balans gevonden tussen een stabiele langetermijnvisie aan de ene kant en beantwoording van urgente, korte termijn vraagstukken aan de andere kant. Onze complimenten daarvoor aan het college en de verantwoordelijk wethouder.

We zien op een paar onderdelen mogelijkheden om de begroting verder te versterken. In mijn bijdrage sta ik daarbij stil: bij bestaanszekerheid, klimaat en energie, kansengelijkheid en stadsontwikkeling.

Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid is, door het snel duurder wordende leven, urgenter dan ooit. Die urgentie wordt gevoeld, ook door het college. We zijn dan ook blij dat het een extra thema binnen de begroting is geworden. Het college doet een

aantal voorstellen de bestaanszekerheid duurzaam te vergroten, in een lijn die mijn fractie goed kan volgen: het vergroten van inkomen door het hebben van werk óf door ondersteuning van mantelzorgers (die niet kunnen werken, maar wel op andere wijze bijdragen) én het verduurzamen van woningen en bedrijven waardoor er meer besteedbaar inkomen overblijft. Daarnaast zijn er tal van tijdelijk ondersteunende maatregelen en verhoogt het Rijk het minimumloon met 10%.

Een ander belangrijk instrument voor D66 is het gebruik van diverse regeling voor minima. Afgelopen jaren zijn veel budgetten van regelingen niet opgemaakt. Dit heeft veelal te maken met de (on)bekendheid en vindbaarheid van de regelingen. Hier worden mooie stappen in gezet, denk aan de totstandkoming van het kindloket en de (in mei van dit jaar) georganiseerde informatiemarkt Armoede in het Academiehuis. Maar, de in het coalitieakkoord aangekondigde Stadspas zou voor D66 ook een hele mooie oplossing kunnen zijn voor meerdere vraagstukken: het kan namelijk uitgaan van één loket en gebruik van regelingen kan mogelijk eenvoudig 'aan' en 'uit' gezet worden. Daardoor draagt de Stadspas bij aan vereenvoudiging, versimpeling én bekendheid van de regelingen. Ook kan de stadspas stigmatisering voorkomen, zeker als de pas door alle Zwollenaren gebruikt kan worden (door bijv. koppelingen te maken met lokale stichtingen, verenigingen en ondernemers). [Graag horen wij van de betrokken portefeuillehouders wat er nodig is om een Stadspas in deze vorm snel in te kunnen voeren?](#)

Tot slot op dit thema: er lijkt grote bereidheid te zijn voor het doneren van de € 190,- energiegereguleerder die alle gezinnen deze en komende maand van het Rijk ontvangt. Veel mensen willen hun compensatie graag inzetten voor kwetsbare gezinnen die het echt nodig hebben. Wat ons betreft maken we het onze inwoners zo gemakkelijk mogelijk om dit te kunnen doen. [Hiervoor hebben een motie gemaakt.](#)

Klimaat en energie

Voorzitter, klimaat en energie zijn belangrijke en urgente thema's voor D66. We zien dat er stappen door het college worden gezet. Ook zien we dat een brede beweging vanuit de samenleving op gang komt van inwoners die hiermee aan de slag willen. Momenteel zijn er elf initiatieven in Zwolle die werken aan vergroening (klimaatadaptatie) en verduurzaming (energie- en warmtetransitie). D66 juicht deze ontwikkeling van harte toe en ziet dat dergelijke initiatieven in sommige gevallen zelfs meer tempo lijken te kunnen

maken dan de gemeente. Daarom vragen wij ons af wat wij nog meer kunnen doen om te voorkomen dat initiatieven zich geremd voelen door de overheid.

En dan kom ik om te beginnen aan bij het punt van financiële ondersteuning en groeirecht. Want er zijn voor genoemde initiatieven diverse budgetten beschikbaar, maar onduidelijk is wie nu precies met welk budget aan de slag kan. Daarbij geven de elf initiatieven in een gezamenlijke brief aan met het huidige budget eigenlijk alleen de basisorganisatie in stand te kunnen houden en zich daarmee niet te kunnen door ontwikkelen. Voorzitter, kan de wethouder aangeven hoe de verdeling van de budgetten onder de initiatieven wordt vormgegeven en welke mogelijkheden hij ziet initiatieven het beloofde groeirecht te geven?

Ten tweede krijgen wij regelmatig signalen van inwoners en ondernemers die hun gemeentelijke monument willen verduurzamen. Door tal van regels is dit vaak niet mogelijk, terwijl deze woningen juist vaak erg energie-onvriendelijk zijn. D66 zou graag zien dat de regels hiervoor verspoeld worden, zodat ook zij kunnen investeren in verduurzamingsmaatregelen (waaronder zon-op-dak). Wij dienen hiervoor een motie in.

Kansengelijkheid

Kansengelijkheid: voorzitter, onze jeugd toekomst heeft de toekomst. Maar, door bijv. opgroei- en opvoedproblemen, prestatiedruk, Corona en andere (externe) factoren starten zij al vaak op achterstand en wordt al vroeg een beroep op Jeugdhulp gedaan. Geprobeerd wordt de zorg vervolgens zo licht als mogelijk, maar zo zwaar als moet te ondervangen door preventieve interventies als, pilot en proeftuinen. Toch lukt het maar moeizaam het aantal jeugdigen met jeugdhulp terug te dringen. Cijfers wijzen ook uit dat de ingezette jeugdhulp juist zwaarder wordt. De kosten voor Jeugdhulp lopen daardoor op en hebben financiële tekorten tot gevolg. De beoogde transformatie van de Jeugdhulp gaat dan ook niet zo snel als gehoopt.

Natuurlijk zien we ook successen: denk aan de proeftuin dyslexie, de pilot Samenspel in de wijk en de samenwerking met huisartsen en scholen, maar die worden niet allemaal even groots uitgerold. Zo zijn bijvoorbeeld de resultaten van de doorbraakmethode van het Instituut voor Publieke Waarden veelbelovend. Gezinnen met complexe problematiek kunnen met maatwerk worden geholpen, doordat professionals ruimte krijgen – om de onbedoeld belemmerende regels - te omzeilen en zo de ondersteuning makkelijker, beter

en goedkoper te maken. Er worden op dit moment alleen slechts 12 gezinnen met de Doorbraakmethode geholpen. Het effect ervan blijft daardoor klein, terwijl de potentie enorm is. Voorzitter, hier zien wij kansen.

We dienen hiervoor dan ook een motie in die het college oproept een routekaart te ontwikkelen waarin duidelijk wordt op welke wijze en met welke middelen (en dat kunnen Zwolse pilots, maar ook landelijke projecten en inzichten met data zijn) de versnelling in Zwolle gerealiseerd kan worden.

We hopen daarbij dat de wethouder toe kan zeggen dat hij de doorontwikkeling van het sociaal wijkteam daarin op zal nemen zodat de gewenste integrale aanpak wordt geborgd.

Voorzitter, ook willen we een oproep doen aan de raad. Want het sociaal domein is omvangrijk en de samenhang tussen de onderdelen (Wetten: P-wet, Jeugdwet, Wmo, Passend Onderwijs maar ook nieuwe Omgevingswet) is groot en complex. De gevolgen voor onze inwoners zijn enorm en financieel omvat het sociaal domein al meer dan de helft van de gemeentelijke begroting. D66 zou de transformatie graag meer willen sturen en monitoren. En ook kijken naar onze rol in de raad.

D66 wil daarom een voorstel doen: onze wens is om met alle woordvoerders van het sociaal domein, ondersteund door het Instituut voor Publieke Waarden en het werkveld, verschillende raadsessies te organiseren waarbij we ons integraal buigen over de opgaven en zo nog beter te leren aan welke knoppen we als gemeente kunnen draaien om grip te krijgen op het sociaal domein. En daarbij ook ons eigen leertraject aan te gaan. De griffie kan ons daar mogelijk bij ondersteunen?

Voorzitter, ten aanzien van inclusiviteit staan we graag nog even stil bij het vorige week door het college vastgestelde beleidsplan diversiteit en inclusie. In dit plan ('omarm het verschil') is extra aandacht voor inwoners met een beperking (dus toegankelijkheid), LHBTIQ+ personen en voor dialoog tussen verschillende culturen. Het is voor D66 een diep gekoesterde wens dat iedereen zichzelf kan zijn en dat racisme niet meer voorkomt. Bewustwording is hierbij een belangrijk element. Samen met de ChristenUnie dienen wij dan ook een motie in voor een extern en onafhankelijk onderzoek naar institutioneel racisme in de gemeente Zwolle, waarbij wij hopen dat aansluiting kan worden gevonden bij het beleidsplan diversiteit en inclusie.

Stadsontwikkeling

Voorzitter, mijn laatste onderdeel betreft de ontwikkeling van de stad. Want daar staat veel te gebeuren. Zes aangewezen ontwikkelgebieden gaan ruim 10.000 woningen opleveren en door inbreiding, ontwikkeling van de ceintuurbaanzone en het toevoegen van flexwoningen aan de bestaande voorraad komen daar nog vele duizenden woningen bij.

We zijn blij met gekozen aanpak en prominentere plek van fiets, voetganger, deelmobiliteit en openbaar vervoer. Randvoorwaardelijk is de realisatie van de mobihubs en het terugdringen van de parkeernorm in de stad. (o.a. i.v.m. de parkeerlast die belemmerend kan werken bij schaarse ruimte (minder ruimte, meer stikstof en minder nodig bij inbreiding).

We hopen dat hier flink vaart aan kan worden gegeven. Zeer blij zijn we met de voorgenomen aanstelling van de stadsbouwmeester die toezicht zal houden op de ontwikkeling van de stad en de samenhang tussen wonen, mobiliteit, energie, klimaat en natuur. Hij of zij zal zich de komende jaren niet hoeven te vervelen.

De investeringen die gemoeid gaan met de fysieke ontwikkeling van de stad voorzitter vragen wel veel geld. We hebben daarvoor op dit moment 'slechts' 53 mjo. gereserveerd via de strategische investeringsagenda, maar naar verwachting is een veelvoud daarvan nodig (300-400 mjo.). We zijn dan ook benieuwd naar de mogelijkheden die het college ziet de investeringsruimte te vergroten en dienen daarom de motie van de ChristenUnie die hiertoe oproept mee in.

En voorzitter, de groei van de stad vraagt ook om een investering in een levendig kunst- en cultuurklimaat. Dit college heeft daarvoor veel extra middelen beschikbaar gesteld de komende jaren. Daar zijn wij erg blij mee.

Voor de komende tijd zijn specifiek middelen gereserveerd voor activiteiten die een opmaat bieden naar het realiseren van een platform voor beeldende kunst in Zwolle. Uit het werkveld is de afgelopen maanden een concreet initiatief ontstaan dat via presentatie, educatie en publieksparticipatie die opmaat kan zijn. Dit initiatief – L/NK geheten – kan op draagvlak rekenen uit de sector, een belangrijk gegeven voor ons. Daarom vinden we het reëel ze de kans te bieden zich te bewijzen.

D66 dient daarom, samen met o.a. GroenLinks een motie in die vraagt om uit het totaalplan dat L/NK heeft toegestuurd één cyclus te financieren. Daarmee wordt duidelijk voor ons als gemeente, maar ook voor de initiatiefnemers zelf én inwoners of bezoekers van Zwolle wat de kwaliteiten van deze activiteiten zijn. We hebben dan een heel concrete basis om verdere gesprekken te voeren op weg naar een definitief platform.

Afsluitend

Voorzitter, ik rond af. Zwolle groeit de komende jaren flink en dat vraagt veel, van inwoners, ondernemers en bestuur. Om die groei te faciliteren is het nodig de gemeentelijke organisatie mee te laten groeien. De afgelopen jaren zijn we hierop achtergebleven en de investering hierin zien wij dan ook als noodzakelijk. Ook worden beslissingen gevraagd op grote en complexe vraagstukken die potentieel grote gevolgen hebben voor onze inwoners. Tweedeling ligt daarbij op de loer. We zullen alle zeilen bij moeten zetten om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan blijven doen en zich gehoord blijft voelen. De fractie van D66 zal zich daar in ieder geval volledig voor inzetten. We kijken met vertrouwen naar onze inwoners, ondernemers en bestuur en kijken met vertrouwen naar de toekomst.

En in dat kader voorzitter. Wat gaaf dat we naast de kinderraad volgend jaar ook een kinderburgemeester in Zwolle mogen verwelkomen. Voor hem of haar overhandigen wij vast een symbolisch cadeau.